

NOTISER

Jakob Christensson: *Landskapet i våra hjärtan. En essä om svenskarnas umgänge och identitetssökande*. Historiska Media, Lagerbringbiblioteket, Lund 2002. 126 s., ill. ISBN 91-89442-45-8.

Människors förhållande till naturen är starkt präglad av de kulturella filter med vars hjälp de tillägnar sig den. Därmed varierar också natursynen högst väsentligt under olika tider och i olika samhällen. Landskapet kan betraktas som en skärningspunkt mellan naturen och kulturen och Christensson har i vad han kallar en långessä om landskapssynens svenska historia, skildrat hur detta besjälade rum fyllts med mening och förändrats från sent 1700-tal till tidigt 1900-tal.

I en rad litterära berättelser får vi möjlighet att reflektera över såväl det svenska folklynnets naturbindningar som hur samma natur använts för att skapa nationell identitet och självbild. Vi möter bildade resenärer i vandrarrens eller turistens skepnad, men också konstnärer, visdiktare och andra intellektuella, vars landskapsbeskrivningar bibringat oss mycket av den natursyn vi idag bär med oss.

Som en slättbygdens försvarare fångas jag särskilt av en berättelse om hur professor Böök vid sitt sommartorp på Kullaberg bestämt sig för att odla råg, vilket fick grannarna att kritiskt kommentera hur han vräkte på gödsel för en tidig skörd. Alla trodde att han skulle återvända till Lund utan vare sig mogen, skördad eller försåld skörd. Böök kunde emellertid få rågen både mald och såld just på grund av den tidiga skörden. Christensson använder historien för att visa den betydelse Bräcke mölla haft i Kullabygden. Den brann ner 1946 men hembygdsvänner har åter byggt upp den och nu har den gett oss läsare förklaringen till essäns vackra titel – nämligen människors vilja att bevara landskapet i sina hjärtan.

Mycket av innehållet är välkänt, men det är en vacker liten bok, med fina illustrationer och en lärd sammanställning av hur svenskarnas naturumgänge och identitetssökande format både olika och gemensamma land-

skap. En fyllig notapparat och ett personregister gör läsningen än angenämare.

Birgitta Svensson, Lund/Stockholm

Carlhåkan Larsén: *Sten Broman – en man med många kostymer*. Historiska Media, Lund 2002. 240 s., ill. ISBN 91-89442-43-1.

Tonsättarbiografen, musikvetenskapens äldsta genre, lever i högönsklig välmåga. Det är som om dessa hjältesagor fortfarande vill berättas – och läsas. På senare år har i Sverige kommit böcker om Ture Rangström (Helmer 1998), Elfrida Andrée (Öhrström 1999), Allan Pettersson (Barkefors 1999), Gösta Nystroem (Reimers & Reimers 2000), Lille Bror Söderlundh (Mattsson 2000) och Erik Gustaf Geijer (Hedwall 2001). Musikjournalisten Carlhåkan Larséns skildring av Sten Bromans liv och livsverk är ytterligare ett bidrag till bibliotekens bågande Ijz-hyllor.

Till genrens egenheter hör pendlingen mellan vetenskapligt och populärt. Larséns bok vetter mer mot det populära. Den är lättläst och består i huvudsak av en kronologisk beskrivning av yrkesmannen och den publika vivören Bromans gärning.

Larsén sätter tonsättaren Broman i fokus, vilket nog föremålet skulle vara ganska nöjd med. Men Bromans kompositioner – några få undantagna – hördes bara vid uruppförandena. Och i dag får det mesta av hans egen musik – med bl.a. nio symfonier – betraktas som stendöd.

Desto större mening har Larséns redogörelse för musikkritikern Broman, om hans många och betydelsefulla år i Sydsvenska Dagbladets spalter. Faktum är att hans insats på detta område motiverar en egen skildring, en musikkritikerbiografi, i så fall landets första.

Den etnologiskt intresserade hittar i Larséns bok åtskilliga inblickar i det studentikosa Lund, där Broman mer än gärna vistades.

Gunnar Ternhag, Falun/Uppsala/Åbo